

GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE TË NJERIUT

SEKSIONI I TRETË

VENDIM

Kërkesa nr. 31948/13
Lulzim Caka kundër Shqipërisë

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Tretë), e mbledhur më 21 maj 2024, si një Komitet i përbërë nga:

Ioannis Ktistakis, *kryetar*,

Darian Pavli,

Andreas Zünd, *gjyqtarë*

dhe Olga Chernishova, *zëvendëssekretare e Seksionit*,

duke mbajtur në konsideratë:

kërkesën (nr. 31948/13) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituar në Gjykatës në mbështetje të nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (“Konventa”) më 6 shkurt 2013 nga një shtetas shqiptar, z. Lulzim Caka (“kërkuesi”), lindur në vitin 1970, i ndaluar në Lezhë dhe i përfaqësuar nga z. B. Rusi, një avokat që e praktikon ligjin në Tiranë;

vendimin për të njoftuar qeverinë shqiptare (“Qeveria”) – përfaqësuar nga Agjenti i saj në atë periudhë, znj. E. Muçaj dhe në vijim nga z. O. Moçka, Avokat i Përgjithshëm i Shtetit – për ankesat e bëra në mbështetje të neneve 6 § 1 dhe 13 të Konventës, në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave penale ndaj kërkuesit dhe mungesës së një mjeti efektiv në lidhje me këtë të fundit, si edhe për ankesën e bërë në mbështetje të nenit 6 § 3 (d) të Konventës për mosparaqitjen e dëshmitarëve, dëshmitë e të cilëve u përdorën si prova për dënimin e kërkuesit dhe për të shpallur si të papranueshme pjesën e mbetur të kërkesës;

vërejtjet e palëve;

pasi diskutoi, vendos si më poshtë:

LËNDA E ÇËSHTJES

1. Çështja ka të bëjë me pretendimin për padrejtësi në procedurat penale ndaj kërkuesit për pamundësinë e tij për të pyetur tre dëshmitarë të prokurorisë, dëshmitë e të cilëve u përdorën nga gjykata për ta dënuar atë për vrasje të qëllimshme. Kërkuesi u ankua edhe për kohëzgjatjen e procedurave penale dhe mungesën e një mjeti për këtë aspekt.

2. Kjo është kërkesa e dytë që kërkuesi ka paraqitur përpara Gjykatës, në lidhje me dënimin e tij për vrasje. Në çështjen *Caka kundër Shqipërisë* (nr. 44023/02, § dhjetor 2009), Gjykata konstatoi shkelje të të drejtave të kërkuesit, sipas nenit 6 §§ 1 dhe 3 (d) të Konventës. Pas vendimit të Gjykatës në çështjen e mësipërme, kërkuesi kërkoi shqyrtimin e dënimin të tij. Më 7 mars 2012, Gjykata e Lartë e pranoi kërkesën dhe e dërgoi çështjen për rigjykim në Gjykatën e Apelit Vlorë (Gjykata e Apelit).

3. Gjatë rigjykimit, Gjykata e Apelit thirri tre dëshmitarë, B., C. dhe D., sipas udhëzimeve të Gjykatës së Lartë. U konfirmua se dëshmitari C. kishte ndërruar jetë përpara rigjykimit. Gjykata e Apelit i thirri disa herë dy dëshmitarët e tjerë.

4. Në seancën gjyqësore të datës 18 tetor 2012, Drejtoria e Policisë së Fierit informoi Gjykatën e Apelit se nuk mund të garantonte pjesëmarrjen e dëshmitarëve B. dhe D., sepse ata jetonin jashtë vendit, në Greqi dhe Turqi, respektivisht. Prokuroria dhe avokatët e kërkuesve i kërkuan gjykatës që të revokonte vendimin për thirrjen e këtyre dëshmitarëve. As prokuroria dhe as avokatët e kërkuesit

nuk paraqitën kërkesë në Gjykatën e Apelit për të thirrur dëshmitarët ose për të marrë dëshmitë e tyre me anë të bashkëpunimit ndërkombëtar me autoritetet greke dhe turke.

5. Kërkuesi, me anë të avokatëve të tij, në argumentet e tij përmbyllëse theksoi se ishte i pafajshëm dhe se prokuroria nuk kishte provuar fajësinë e tij. Ai pranoi se Gjykata e Apelit kishte marrë të gjithë hapat e nevojshëm për të garantuar praninë e dëshmitarëve B. dhe D., dhe pranoi se prania e tyre në gjykim ishte objektivisht e pamundur.

6. Më 19 dhjetor 2012, Gjykata e Apelit la në fuqi dënimin e kërkuesit për vrasje. Ajo e mbështeti arsyetimin e saj mbi provat e dhëna në gjykim nga dëshmitari A., mbi deklaratat e dëshmitarëve B., C. dhe D. dhënë gjatë hetimit penal, mbi raportin hetimor të skenës së krimit dhe mbi raportin balistik.

7. Kërkuesi apeloj pranë Gjykatës së Lartë me pretendimin se i ishte shkelur e drejta për një gjykim të drejtë. Veçanërisht, ai argumentoi se duke pasur parasysh mungesën e dëshmitarëve B., C. dhe D. të prokurorisë në gjykim, dëshmitë e tyre paraprahe duhej të ishin interpretuar në favorin e tij.

8. Më 28 prill 2015, Gjykata e Lartë e deklaroi apelimin e kërkuesit të papranueshëm, pasi argumentet e tij ishin jashtë fushës së veprimit të nenit 432 të Kodit të Procedurës Penale.

9. Më 6 mars 2017, Gjykata Kushtetuese rrëzoi ankesën kushtetuese të kërkuesit, duke arsyetuar se gjykatat më të ulëta kishin vepruar në përputhje me parashikimet ligjore.

VLERËSIMI I GJYKATËS

A. Pretendim për shkelje të nenit 6 § 3 (d)

10. Kërkuesi u ankua mbështetur në nenin 6 të Konventës se e drejta e tij për gjykim të drejtë ishte shkelur, pasi ai nuk kishte mundur t'i drejtonte pyetje tre dëshmitarëve të prokurorisë, dëshmitë paraprahe të cilëve ishin përdorur si prova për dënimin e tij.

11. Në parashtrimet e saj, Qeveria argumentoi se njëri prej dëshmitarëve kishte ndërruar jetë përpara gjykimin, për këtë arsye nuk kishte qenë e mundur që ai të thirrej në gjykimin ndaj kërkuesit. Për sa u përket dy dëshmitarëve të tjerë, Qeveria parashtrroi se me kërkesën e tij përpara Gjykatës së Apelit për të revokuar vendimin e saj që t'i ftonte ata, kërkuesi kishte rënë dakord që në gjykim të lexoheshin deklaratat që këta dëshmitarë kishin dhënë gjatë hetimit policor. Për këtë arsye, me anë të avokatëve të tij, ishte e qartë se ai kishte hequr dorë nga e drejta e tij për të pasur të pranishëm dhe për të marrë në pyetje e dëshmitarët B. dhe D.

12. Parimet e përgjithshme në lidhje me marrjen në pyetje të dëshmitarëve në mungesë dhe përdorimi nga gjykata e dëshmitarëve të dhëna nga këta dëshmitarë, duke përbërë në këtë mënyrë një testim trepalësh, janë përmbledhur në çështjen *Schatschaschwili kundër Gjermanisë* ([DHM], nr. 9154/10, §§ 100-31, GJEDNJ 2015) dhe *Al-Khawaja dhe Tabery kundër Mbretërisë së Bashkuar* ([DHM], nr. 26766/05 dhe 22228/06, §§ 118-47, GJEDNJ 2011). Gjykata thekson veçanërisht se përdorimi si prova i deklaratave të marra në fazën e hetimit policor dhe hetimit gjyqësor në vetvete nuk është kontradiktor me nenin 6 §§ 1 dhe 3 (d), nëse janë respektuar të drejtat e mbrojtjes (shih *Schatschaschwili*, cituar më sipër, § 105).

13. Gjithashtu, Gjykata arsyeton se as germa dhe as fryma e nenit 6 të Konventës nuk e pengojnë një person të heqë dorë me vullnetin e tij të lirë, qoftë shprehimisht apo në heshtje, nga e drejta për garancitë e një gjykimi të drejtë. Megjithatë, nëse një heqje dorë nga një e drejtë e tillë do të duhej të ishte efektive për qëllimet e Konventës, ajo do të duhej të bëhej në mënyrë të qartë, nuk do të duhej të ishte në kundërshtim me ndonjë interes publik të rëndësishëm, dhe do të duhej të ndiqej nga masa mbrojtëse në përpjesëtim me rëndësinë e saj (shih *Dvorski kundër Kroacisë* [DHM], nr. 25703/11, § 100, GJEDNJ 2015, dhe çështjet e cituara në të). Gjithashtu, përpara se të thuhet se një i pandehur, me anë të veprimeve të tij, ka hequr dorë në mënyrë implicite nga një e drejtë e rëndësishme, sipas nenit 6 të Konventës, do të duhet të provohet se ai i ka parashikuar pasojat e veprimeve të tij në mënyrë të arsyeshme (shih *Hermi kundër Italisë* [DHM], nr. 18114/02, § 74, GJEDNJ 2006-XII dhe *Sejdovic kundër Italisë* [DHM], nr. 56581/00, §§ 87, GJEDNJ 2006-II).

14. Për sa i përket çështjes në fjalë, Gjykata pranon se dëshmitari C. nuk mund ta ndiqte gjykimin, pasi ai kishte ndërruar jetë. Për sa u përket dëshmitarëve B. dhe D., Gjykata thekson se në seancën gjyqësore të datës 18 tetor 2012, pas informacionit të siguruar nga policia, avokatët mbrojtës të kërkuësit i kërkuan Gjykatës së Apelit ta revokonte urdhrin e saj për t'i thirrur këta dëshmitarë (shih paragrafin 4 më sipër).

15. Gjykata thekson se nuk ka asnjë sugjerim se veprimet e kërkuësit nuk ishin kryer në mënyrë të vullnetshme apo se ishin kryer në kundërshtim me ndonjë interes publik të rëndësishëm. Në gjykatë, kërkuesi u përfaqësua nga dy avokatë të zgjedhur prej tij. Asgjë nuk sugjeron se ata nuk kishin dijeni për pasojat e kërkesës së tyre për të revokuar fletëthirrjet e dëshmitarëve. Me anë të avokatëve të tij, kërkuesi mund të kishte parashikuar në mënyrë të arsyeshme se cilat do të ishin pasojat e një sjelljeje të tillë.

16. Gjithashtu, asgjë në legjislacionin e zbatueshëm apo në praktikën gjyqësore nuk e pengonte mbrojtjen të mos dorëzonte mocione për të kërkuar bashkëpunim ndërkombëtar për të siguruar prezencën e atyre dëshmitarëve. Megjithatë, kërkuesi dhe avokatët e tij zgjodhën të mos e përdornin atë mundësi. Vëmendje duhet kushtuar edhe ndaj faktit se në asnjë moment gjatë procedurave, si përpara gjykatave vendëse apo përpara Gjykatës, kërkuesi nuk ngriti kundërshtime, në lidhje me sjelljen e avokatëve të tij.

17. Konstatimet e mësipërme janë mjaftueshëm për Gjykatën për të arritur në përfundimin se kërkuesi hoqi dorë nga e drejta e tij për të marrë në pyetje dëshmitarët B. dhe D. Heqja dorë nga ajo e drejtë ishte eksplicite dhe një shprehje e vullnetit të lirë të kërkuësit. Gjykata arsyeton edhe se kërkuesi kishte mundësinë të bënte komente ndaj deklarimeve të dëshmitarëve gjatë gjykimin.

18. Për sa i përket pretendimit të kërkuësit se gjykatat vendëse duhej t'i kishin interpretuar në favorin e tij deklaratimet e dhëna nga dëshmitarët B. dhe D. gjatë fazës së hetimeve, duhet të mbahet në konsideratë se në linjë me parimin e subsidiaritetit (varësisë), nuk i takon Gjykatës që të vendosë nëse provat e disponueshme kanë qenë të mjaftueshme për dënimin e një kërkuësi, dhe në këtë mënyrë të zëvendësojë vlerësimin e fakteve dhe provave të gjykatave vendëse me vlerësimin e saj. I vetëm shqetësim i Gjykatës është të shqyrtojë nëse procedurat në një çështje të caktuar janë realizuar në mënyrë të drejtë dhe janë në përputhje me Konventën, duke mbajtur në konsideratë edhe rrethanat specifike, natyrën dhe kompleksitetin e çështjes (shih *Taxquet kundër Belgjikës* [DHM], nr. 926/05, § 84, GJEDNJ 2010; *Al-Khanaja dhe Tabery*, cituar më sipër, § 118; dhe *Murtazalijeva kundër Rusisë* [DHM], nr. 36658/05, § 149, 18 dhjetor 2018).

19. Konsideratat e mësipërme dhe, veçanërisht, fakti se kërkuësit i ishte ofruar mundësia të paraqiste argumentet e tij të mbrojtjes, janë mjaftueshëm për t'i bërë të mundur Gjykatës që të arrijë në përfundimin se duke mbajtur në konsideratë tërësinë e procedurave, ndaj kërkuësit ishte garantuar drejtësia e përgjithshme e procedurave penale.

20. Mbështetur në sa më sipër, kjo ankesë duhet të rrëzohet si qartazi e pambështetur në fakte sipas nenit 35 §§ 3 (a) dhe 4 të Konventës.

B. Kohëzgjatja e procedurave dhe një mjet për këtë aspekt

21. Për sa i përket pretendimit për shkelje të kërkesës për “afat të arsyeshëm” në mbështetje të nenit 6 § 1 të Konventës, parimet e përgjithshme, në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave janë përmbledhur në *Frydlander kundër Francës* ([DHM], nr. 30979/96, § 43, GJEDNJ 2000-VII).

22. Procedurat për të cilat u drejtua ankesa zgjati tre vjet dhe njëmbëdhjetë muaj përpara tri niveleve të juridiksionit.

23. Gjykata konstaton se vonesa nuk mund t'i atribuohet veprimeve të kërkuësit.

24. Për sa i përket veprimeve të gjykatave vendëse, Gjykata arsyeton se ajo nuk ka pasur ndonjë rast që ka zgjatur më shumë se dy vjet dhe një muaj për shpalljen e vendimit. Duke pasur në konsideratë sa më poshtë dhe praktikën e saj gjyqësore në lidhje me këtë çështje (shih, për shembull,

L.Z. kundër Sllovakisë (vendim), nr. 27753/06, 27 shtator 2011, dhe *Lyszczyzna kundër Gjermanisë* (vendim), nr. 34863/04, 4 janar 2008), Gjykata gjykon se kohëzgjatja e përgjithshme prej tre vjetësh dhe njëmbëdhjetë muajsh përpara tri niveleve të juridiksionit, nuk tejkalonte çka mund të konsiderohej e arsyeshme në rrethanat konkrete (krahaso *Eckholm kundër Finlandës* (vendim), nr. 5952/03, 10 korrik 2007, dhe *Steiner kundër Austrisë* (vendim), nr. 32637/96, 22 nëntor 2001).

25. Për këtë arsye, Gjykata, gjykon se kjo pjesë e kërkesës është qartazi e pambështetur në fakte dhe duhet të rrëzohet në mbështetje të nenit 35 § 4 të Konventës.

26. Për sa i përket ankesës së bërë në mbështetje të nenit 13, Gjykata gjykon se ajo lidhet në mënyrë të pandashme me çfarë shqyrtohet më sipër dhe për këtë arsye duhet të deklarohet e papranueshme (shih *Ljubičić kundër Kroacisë* (vendim), nr. 17338/05, 10 maj 2007).

Për këto arsye, Gjykata, në mënyrë unanime:

E shpall kërkesën të papranueshme.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 13 qershor 2024.

Olga Chernishova   **Ioannis Ktistakis**
ZËVENDËSSEKRETARE   KRYETAR

SHTOJCË

LISTA E KËRKESAVE ME ANË TË TË CILAVE PARAQITEN ANKESA, SIPAS NENIT 6 § 1 TË KONVENTËS (MOSZBATIMI OSE ZBATIMI I VONUAR I VENDIMEVE VENDËSE)

Nr.	Numri i kërkesës Data e paraqitjes	Emri i kërkuarit Viti i lindjes	Emri dhe vendndodhja e përfaqësuesit	Ankesa të tjera sipas praktikës gjyqësore të konsoliduar	Data e marrjes së deklaratës së Qeverisë	Data e marrjes së deklaratës së kërkuarit	Shuma e akorduar për dëmin jopasuror për kërkuar (në euro) ¹	Shuma e akorduar për kostot dhe shpenzimet për kërkesë (në euro) ²
1	37935/18 3.8.2018	Tahir Çuni 1953		Neni 13 – mungesa e mjeteve efektive në ligjin vendës për moszbatimin ose zbatimin e vonuar të vendimeve vendëse	15/09/2023	17/08/2023	3,600	-
2	1921/19 7.1.2019	Ilirjan Proko	Gumi Viktor Tiranë		15.9.2023	29.8.2023	3,600	250
3	44307/21 1.12.2021	Durim Grabova 1951			15.9.2023	5.5.2023	1,200	-

¹ Plus çdo taksë që mund t'u tarifohet kërkuarve.

² Plus çdo taksë që mund t'u tarifohet kërkuarve.